

Sažetak

Artur Rafaelovič Bagdasarov,
 Moskovski državni institut za međunarodne odnose, Moskva
 UDK 811.163.42, stručni članak
 Primljen 21. svibnja 2006., prihvaćen za tisak 5. siječnja 2007.

Once more about the Duplicities and Triplicities of Endings
 in the Declension of Adjectives

The author shows that formative adjectival versions of case-endings have not been uniformly standardized, having as a consequence a lack of uniformity in the language practice. In such language circumstances not only average speakers, but frequently also the language experts are unable to find reliable answers, or make correct choices in the grammatical standard.

PITANJA I ODGOVORI

LIJEP ILI SRDAČAN POZDRAV

Novinar Ante Bekić, koji nastoji govoriti što boljim hrvatskim jezikom i zato pazi na svaku jezičnu pojedinost, pita je li izraz *lijep pozdrav*, kako se može čuti u nekim emisijama na radiju, televiziji i razgovoru, dobar. Čini mu se da nije jer misli da pozdrav može biti samo srdačan. Pita, ima li pravo.

Ima, ali samo u jednome smislu. Izraz *srdačan pozdrav* najuobičajeniji i stilski najneutralniji, ali ima i drugih pozdrava. Sam kaže da se čuje lijep pozdrav, a pošto me upozorio i na tu mogućnost, zapazio sam, što inače možda ne bih, da je jedan znanac završio telefonski razgovor sa mnom s *Lijep pozdrav!*

Unaprijed sa sigurnosti možemo reći da pozdrav ima više raznih atributa. Nemamo kolokacijski rječnik da bismo to lako provjerili pa moramo malo drugačije. Mario Grčević ima korpus od 220 milijuna pojavni-

ca i u njem uz pozdrav ima osamdesetak različitih atributa, ali još nema sve, pa ni neke uobičajene kao što je *andeoski*, *Gospin*, *prijateljski*, *vojnički*, *njegov*... Za komunizma je najčešći bio *drugarski pozdrav*.

Ostavimo po strani odnosne attribute i zaustavimo se na opisnim pridjevima, koji su za ovo pitanje zanimljiviji. Većinu mi je ispisao M. Grčević: *banalan*, *dobrostitiv*, *efektan*, *gromki*, *hrapav*, *iskreni*, *lijepi*, *kratak*, *kritičan*, *ljubazan*, *mirisni*, *milozvučan*, *nezaobilazan*, *običan*, *obvezatan*, *poseban*, *slučajni*, *snažan*, *srdačan*, *stidljiv*, *svečani*, *svojevrstan*, *topli*, *tradicionalan*, *vatreni*, *vedri*, *veliki*, *zadnji*, *zadovoljavajući*, *zahvalan*, a neke sam za ovu priliku skupio sam: *bogoljubni*, *himben*, *mili*, *nijem*, *oštri*, *podrugljiv*, *sladak*, *svet*, *tihi*, *uobičajen*, *uzbuđen*.

To pokazuje da imenica pozdrav može imati mnogo atributa, a ne samo jedan. Uzmimo samo primjer s *topao*. U S. S. Kranjčevića nalazimo ovakvu rečenicu: *Zlačani vali mu tople pozdrave sunašca nose*. Može se reći da su ovdje *topli pozdravi* zbog

sunca, ali u prenesenom značenju pozdrav može biti *topao* jer taj pridjev označava i 'koji izražava naklonost, sućut'. Osobito su česti topli pozdravi u Šopovim pismima: *Tebe najtoplije pozdravlja tvoj N. Šop, Jeleni i Tebi šaljem bezbroj toplih, starih pozdrava, ... primite mnogo mnogo toplih pozdrava, Srdačno i toplo Te pozdravlja Tvoj Nikica...* Kad je tako, onda je sigurno da pozdrav može biti i lijep. Naime, pridjev je *lijep* takav da lako širi svoje značenje, da lako dobiva i druga značenja. On nema samo značenje 'skladan oblicima, bojom, ugodan za oko', nego i druga bliska značenja, npr.:

- 'koji se ističe skladnošću svoga sadržaja, ugodnoga doživljaja', *održao je lijep govor, Onaj gizdelin morao ju je zavesti lijepimi riječmi* (J. E. Tomić)
- 'ugodan u vremenskim prilikama, vedar sunčan', *danas je lijepo vrijeme*
- 'koji se odlikuje krjepkošću, životnom snagom', *u svojim najljepšim godinama*
- 'ispunjen radosnim, sretnim događajima', *od mladosti pa do groba najljepše je đaćko doba*
- 'lak, brz, kratkotrajan', *lijepa smrt*
- 'koji izaziva zadovoljstvo, radost, povoljan, poželjan' *lijepa vijest*.

To nije ni pola značenja koja ima pridjev *lijep*, ali da ne nabrajam dalje, dovoljan je Tomičev primjer jer ako mogu biti *lijepo riječi, lijep govor*, onda može biti i *lijep pozdrav* jer se i pozdrav izriče riječima. Nije rijetka ni ovakva poruka: *Lijepo ga pozdravi*. Usput da napomenem da sam tražeći potvrdu za vezu *lijepa riječ*, našao u knjizi *Zlatna knjiga poslovice svijeta* poglavlje *Lijepo riječi* i u njemu dvadesetak takvih veza.

Uz primjere za *lijep pozdrav* iz Grčevićeva korpusa, koji je većinom iz publicističkih tekstova, nemam primjera iz suvremene hrvatske književnosti, jer kako nemamo prikladnih priručnika, za osobno je skupljanje potrebna godina-dvije, ali imam iz starije hrvatske književnosti. Naime, nekad je imenica *pozdrav* bila i ženskoga roda, kao *stvar, stvari*, i zato nalazimo ovakve primjere iz 18. stoljeća: *Lipa pozdrav Petru kapetanu* (Andrija Kačić Miošić, iz Dalmacije), *Lijepu pozdrav od sekine kažu strane* (Joso Krmpotić, iz Like). A u narodnoj pjesmi Asan-aginica ima rečenica: *Djevojka te lijepo pozdravlja!*

Mislim da je to dovoljno dokaza da se može pozdraviti izrazom *lijep pozdrav*, i da mu se s jezične strane ne može prigovoriti.

Stjepan Babić

OSVRTI

NAGRADI ZA NOVU RIJEČ IME DR. IVANA ŠRETERA

 atječaj za najbolju riječ u pojedinoj godini odsada nosi ime Nagrada „Dr. Ivan Šreter“. Potrebno je o tome reći nekoliko riječi.

Postoji Zaklada „Dr. Ivan Šreter“ i ona je s mnogo razumijevanja prihvatila naš

natječaj i poduprla ga je novčanim iznosom od dvadeset tisuća kuna i predložila da se nagrada nazove imenom dr. Ivana Šretera. Uredništvo je spremno prihvatilo tu ideju jer je dr. Ivan Šreter zavrijedio da ta nagrada nosi njegovo ime jer je on prava, a koliko znamo, i prva hrvatska žrtva u borbi za hrvatski jezik.

To je ujedno i prvi dar Jeziku veći od tisuću kuna koji je Jezik dobio osim dotacija